

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 — „

Helyben házhöz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD decz. 15.

Az alkotmány alkonyán.

Ócska, poros föliánsok, születte pergamensek, a nemzeti keservből, csalódásokból fakadt nótáskönyvek, mit titkos borzalommal, szent megilletődéssel forgat minden idők kutatója, gyakran hirdetik panaszos, lemondó hangon: »Bizon! az Magyarak mindig is Magyar az farkasa.«

Hirdetik pedig mindig mikor a nemzeti élet egy-egy új fordulóponthoz jutott, mikor szellemi s gazdasági érdekei forognak kockán s mikor arról van szó, hogy »nemzeti ügyét« egész erejével megvédje. Tört remények romjain, csalódott hazafias szívek mélyéből fakadt e mondás az ezeréves nemzeti élet folyamán s előzőleg mindenkor olvashatjuk a történelem lapjairól a nagy szerencsétlenséget, melyet a nemzet szenvedett a létharczban. Hazátlan bujdosók ezt sóhajtják az idegenben átkozva a magyar farkast, mely őket kimarta s földönfutókká tette.

Vérbe fult századok, ármányos csel-szövények kora, ti tudjátok azt legjobban, hogy mindig akadt »magyar«, ki hatalomvágyból, egyéni érdekből s mindazon hibákból, melyben csak ember szenvedhet, kész volt hazáját kiszolgáltatni minden bajnak, veszedelemnek, hogy az végig vonulva rajta kicsépelje belőle az anyagi s szellemi boldogulásnak még utolsó feltételeit is. Az az önzés tovább terjedt, amit a vezetők belevittek a kormányzásba. Mintegy ragadós nyavalya megszá-

lotta mindazokat, akik csak a fertőzöttek közelébe jutottak s ebből támadt a közélet oly nagy mérvű megromlása, mely minden igaz szívű hazafit visszavonulásra kényszerített. Az undor megtelte hatását, mert ezután már egyedül, minden korlátok nélkül működhetek az otthagyt urak.

A jobbérzésűek pedig ez alatt visszavonulva hazafias gondjaikba merültek s átkozták a végzetet, mely a magyart a saját nemzetének farkasává tette.

Ezek az idők újra itt kísértének. Az önzés az elv kormányzásban s elborítani készül mindazokat, akik vele csak közös-ségben vannak. A jobbak ijedten húzódnak tőle vissza s az otthagyt urak szabadon, minden korlát, minden ellenőrzés nélkül működhetnek tovább. A magyar farkasok most haragnak bele az alkotmányba, melyet a legnagyobb politikai bölcsesség tudott csak megalkotni s a nemzet szilárd ragaszkodása megmenteni.

A szavazatok, mely által ez történni fog, mind együtt vannak s a szigorú pártfegyelmet s az a hála, melyet mindegyik voks-fülnak éreznie kell a teremője iránt — tartja őket össze, hogy a dicstelen munkára majd felvezettsenek annak idejében.

A magyar nemzet történetéhez egy újabb fejezet járul, amelyben a kormány hatalmi érdekének feláldozzák az alkotmány alaptörvényeit.

Es a készülődések között a nemzet nyugodt?

Tisza Kálmán Nagyváradon.

Tegnap számunkban megemlékeztünk fönti című politikai hírünkben arról, hogy Nagyvárad képviselője Tisza Kálmán levelet írt a nagyváradai szabadelvű párt elnökének, Hlatky Endrének, melyben arról tudakozódik tőle, hogy mely időben tarthatná meg itt beszámolóját. Együttal hirt adtunk arról is, hogy az öreg generális beteg, orvosi gyógykezelés alatt van már több ideje és ennél fogva lejjövetele igen kétséges.

A tegnapi nap folyamán azonban Hlatky Endre ismételt kapott egy levelet Tisza Kálmántól, melyben örvedetesen értesíti arról, hogy egészségi állapota annyira javult, hogy még tolvó hó 20-án, ha csak valami rendkívüli körülmény be nem következik, képesnek hiszi magát arra, hogy lejjjön Nagyváradra s választói előtt megtartsa beszámolóját s egynémely fontos politikai kérdésben nyilatkozatot tegyen.

Mint halljuk, a szabadelvűpárt elnöke e miatt még e hét folyamán összehívja a párt választmányát, hogy a beszámoló módosatait megbeszéljék.

Kétségtől, hogy e beszámoló megtartására sokkal alkalmasabb lett volna Tisza Kálmánnak, a lex-Tisza megteremtőjének e hó eleje mint ugyanezen hó vége lesz.

Budapest, decz. 15. (Saj. tud. táv.)

Az »Orsz. Ért.« jelenti Budapestről, hogy Tisza Kálmán beszámolóját 20-án feltétlenül meg fogja tartani.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

N O S — ?

Németből: Niedermanné Geher Hedvig.

Örültség szerelmes voltam. Bevallom őszintén, mindjárt történetem kezdetén, hadd tudja az olvasó, hogy bolonddal van dolga. De egy boldog bolonddal — ezer köszönet érte e szégyen, igénytelen szócskának »nos?«

Ő 18 éves volt s Ellának hívták; mint minden Ellának, úgy neki is kék szeme, szőke haja s csinos termete volt s gyönyörűen tánczolt. Engem ellenben — én édes Istenem! — barátaim jóságos medvének hívtak. Hajam rövidre van nyírva, a tánczhoz éppen nem értek s kék szemüveget viselek. — evvel minden meg van mondva. Oh ez a kék szemüveg! Használom kell, mert szememet az éjjeli munka nagyon megrongálta, s bár szememre nagyon jó hatása van, de sok keserű órát is szerzett már nekem. Ezelőtt fel sem vettem ha a fiatal leányok úgy beszéltek is velem, mintha valami »öreg bácsi« lettem volna; de mióta Ellát ismerem, azóta másképp áll a dolog. Rokonait jött látogatni — egészen váratlanul — mint minden boldogság! — s midőn semmit sem sejtve barátomhoz mentem rendes sakkjátszmánkra, rendkívül meg voltam lepve, hogy a hintaszékben, hol máskor csak a macska szokott szunyadozni, egy kegyes teremtest láttam hin-

tázni, a ki ezüst csengésű kacagást hallatott, midőn levettem szemüvegemet, hogy letöröljem róla az izzadságot. Mintha kést szurtak volna szívembe, gyorsan ismét feltettem.

— Hugom, Kovács Ella kisasszony, — mondá a főtanító. — Dr Erdős történelmi kollégám.

E pillanatban minden lelkiismeret furdalás nélkül tiz játszmát is el tudtam volna nyerni, oly dühös voltam reá. »Történelmi kollégám!« hiszen ez úgy hangzik, mintha én Metuzsálem és nem egy 28 éves reményteljes történetbuvár lettem volna. Mint mondám, tiz játszmát is el tudtam volna nyerni minden lelkiismeret furdalás nélkül a főtanítótól, azonban magam sem tudom, hogy történt a dolog, de én veszítettem el öt játszmát ezen a végzetes estén.

Persze Ella is a játszó asztalnál ült s folyton a sakkáblán bábrált rózsaszín ujjacskaival. Nevetett a lovak különös alakjain, nevetett a főtanító harapós megjegyzései felett s nevetett az én veszteségem felett is.

— Máskor én jobban szoktam játszani, — mondám az ötödik játszma végén egészen kétségbeesve s még jobban kétségbeestem midőn ő erre még hangosabban kacagott.

— Én a sakkistákat mindig unalmas embereknek tartom — mondá nyíltan, tudja doktor ur, én ugyanis rémitő bolond teremtes vagyok.

— Oh kérem szépen, az nem tesz semmit! — mormogám én álmodozva. De már ekkor a főtanító is nevetett.

— Ugyan mi lelte önt »történelmi barátom,« hogy ilyen nagyon is őszinte lett.

Már nem emlékszem mit is válaszoltam reá, de bizonyosan az sem volt valami szellemes dolog. Pláne midőn az asztalnál Ella mellé kerültem, egészen elvesztettem a fejem. Minden igyekezete az volt, hogy minél udvariasabb legyek. Vajas kenyeret akartam neki kenni s olyan ügyetlenül kezeltem a kést, hogy a vajat a kenyér helyett az ujjamra kentem. S midőn átnyújtá a theát s figyelmeztetett, hogy előbb cukrot tegyek s csak aztán rumot, mert különben görbe feleséget fogok kapni, ekkor még inkább zavarba jöttem s mindenféle badarságot beszéltem össze-vissza. Csak akkor nyertem vissza férfias nyugodtságot, midőn a főtanító a francia forradalomról kezdett beszélni, a miről én éppen akkor írtam egy értekezést. Most már persze én beszéltem, legalább egy óra hosszáig megszakitás nélkül s a többiek hallgattak. Midőn észrevettem, hogy a nagymama már elszunnyadt, akkor jutott nagy ijedelmemre eszembe, hogy a nőket nem illik történelmi dolgok elbeszélésével untatni.

— Ez igazán nagyon szép volt — mondá Ella bizonyosan gunyból. Dühösen kaptam fel gummi cipőmet s haza rohantam.

Másnap konstataáltam, hogy halálosan bele szerettem Ellába. Hiába mondtam magamnak, hogy esetienség tőlem egy ily tüzes, életvidor fiatal leányba szeretni, nem használt semmit. A kocka el volt vetve. Ne kívánja tőlem senki, hogy mind azt a badarságot felsoroljam,

Elv és pénz.

A jelenlegi válság a ropogós ezresek olyan karusszeljét teremtette, melybe még a gyakorlott finác is beleszedül. Nem érdektelen a válság mérlegét közelebből szemügyre venni.

Kezdjük a sort ott, ahol a rend megbomlott: Szilágyi Dezső lemondásán.

Szilágyi Dezső, mint a képviselőház elnöke mindenekelőtt 12,000 forint elnöki fizetést és 2000 forint lakbért kapott; ezenkívül a képviselői napidijakat: évenként 2400 forintot. Szilágyi nyugdíjat is vett fel, miniszteri és egyetemi tanári állása után: évi nyugdíja 8000 frtra rugott.

Mindezekből a jövedelmekből Szilágyi lemondása folytán az elnöki fizetést és lakbért, összesen 14,000 forintot elveszt.

Ha Perczel Dezső jelenlegi belügyminiszternek sikerül a képviselőház elnökségét tényleg megnyerni, az ő anyagi viszonyaiban is áll be kis változás. Perczelnek ugyanis akkor a régi vármegyei tisztségei után járó kisebb összegű nyugdíján kívül 4000 forint miniszteri nyugdíja lesz. Mint ház elnöke 12,000 frt fizetést és 2000 frt lakbért fog kapni s ezenkívül felveszi a 2400 frt képviselői napidiját.

Tehát ez apróbb nyugdíjain kívül 20,400 frtot fog kapni, miből levonva a miniszteri állással elvesztett 14,000 frtot, mindig 16,400 frt hasznót jelent.

A horvát miniszter is ugyanannyi fizetést kap, mint a többi, vagyis 12,000 frt fizetést és 2000 frt lakbért. Az, hogy ő »tárca nélküli« miniszter, csak a közjog szempontjából bánthatja, saját tárczája azért nem marad üresebben, mint a többié. Josipovich tehát 10,000 frtról mondott le.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök a belügyi tárca átvételével — mint mondják — elődeihez hasonlóan a 12,000 forintnyi belügyminiszteri fizetést is felveszi, de lakpénzt nem kap, mert mint miniszterelnöknek természetbeni lakása van.

Bánffy báró fizetése tehát a belügyi tárca átvétele után így alakul:

Miniszterelnöki fizetés . . .	20,000 frt.
Tiszti és személyi pótlékok . .	12,000 »
Képviselői napdíj	2,400 »
Belügyminiszteri fizetés . . .	12,000 »

Osszesen: 46,400 frt.

Ime milyen drága a lemondás és milyen hasznos a haza mentés Szép az elv, de — drága.

a melyet elkövettem. Rózsákat vettem drága pénzért, borbélyomtól be hagytam magam csapni egy rémitő kellemetlen szagu illatszerrel. Idéztem Heinét, szűk cipőket viseltem, a melynek utóhatását máig is érzem. És Ella? Nos, elfogadta a rózsákat, mosolygott az idézések felett, a cipőmmel nem törődött s az illatszert utálatosnak találta.

— Ez nem illik önhöz — mondá — mi szüksége van erre? A történelemnek is meg van a maga édes illata!

— Disznóbőr és penész, — mondá a főtanító.

Természetesen nagyon felháborított ez a megjegyzés. Midőn ezután vitatkozásba merülünk barátommal, Ella élvezettel figyelt. Különben is csak akkor figyelt reám, ha komoly dologról beszéltem. De ha kedélyeskedni akartam, Ella kinevetett. Pedig mennyire szerettem volna neki megmondani, hogy mily végtelenül szeretem! De ha láttam őt magam mellett a tükörben, a kék szemüvegele . . .

— Nem szeretem a kék szemüveget, — mondá egyszer Ella s mindjárt levettem szememről, de aztán nevelésnek tüntem így fel magam előtt s daczból újból visszatettem.

Ella rossz néven vette ezt, mert egészen elhallgatott s gondolkodva nézett reám. Később egész vigan kérde:

— Szeret táncolni?

A helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 15.

A szombati ülésre nagyban folynak a készülődések úgy az ellenzéki, mint a kormánypárti részen. Az ellenzék kimondott jelszava:

— Perczel pedig nem lesz házelnök!

Jól tudjuk, hogy mit jelent az ellenzéki pártok egy ilyen kijelentése, tudjuk az előzőkből és azért szombatra egy eddig még nem látott parlamenti viharra lesz kilátásunk.

Madarász Józsefnek, a ház korelnökének programja egyszerű, becsületes s méltó is azon nagy multhoz, melyet átélt. Ez a program pedig általa pár szóban összefoglalva a következő:

»En jogaimat és kötelességeimet a házszabályok 119. szakaszában látom világosan körülírva. (E szakasz az elnöki teendőket és jogokat állapítja meg.) Indítványozni fogom, hogy az elnökválasztás hétfőre tüzessék ki. A mennyiben az indítványból vita támadna, azt én a szabályok értelmében vezetném, de meg nem akadályozhatnám.«

Egy nagy fontosságú eszköz, t. i. az elnöki hatalom, melyet a kormány bizonyosan fel is használna a maga részére, ezen nyilatkozattal ki van zárva a kormány hatalmi köréből.

Az a 24 óra, a mi még a képviselőház megnyitása közt fekszik, még nagy meglepetéseket hozhat. A kormány lapjai ugyan nagy buzgalommal hirdetik, hogy a kormánynak teljesen rendben van a szénája, ámde aki benéz a Lloyd klubba, ott nem azt látja. Beavatottak arról beszélnek, hogy maga a kormány sem táplál valami nagy reményt az iránt, hogy a Tisza-lex által teremtett helyzetből sértetlenül vágja ki magát. A szombati mérkőzés fogja mindezt eldönteni.

A Tisza javaslatról az a hír járja, hogy immár 243-an irták alá.

Hazafiui lelkiismeret.

A hazafiui lelkiismeret most már az első példák után egyre szabadabban nyilatkozik meg, miután lerázta magáról a korlátlan pártfegyel-

met és gyöngysorok azok, melyekben a felébredt lelkiismeret megnyilatkozik. Ide iktatjuk Semsey László választóihoz intézett levelének következő sorait:

»Mérlegre tettem egyfelől — ugymond — a törvényt, a főforgó politikai helyzetet és alkotmányos érületemből folyó hazafiui lelkiismeretemet, másfelől a követelt aláírás tényét, czéljait és következményeit. Es nem irhattam alá a Tisza-féle javaslatot. Akarhatom-e én, mint klubtag, a miniszter felelősségét magamra vállalni; én, a kinek, mint a törvényhozás tagjának, egyik legfőbb kötelességem az alkotmányértő minisztert felelősségre vonni! Egyáltalában abszolút lehetetlenségnek tartom jogosult formában fölhatalmazást adni akarni törvénytelen kormányzásra. Avagy megtett már a kormány mindent, valóban mindent, ami által, ha nem bizonyosan, de eshetőleg elhárítja az alkotmány megsérülését? Azt mondják »többet nem tehet; fejét oda nem adhatja, hogy levágják«. De — Istenemre! — ha a kormány csakugyan az alkotmány őre akar lenni, akkor ne a fejét feltse, hanem az alkotmányt. A katona, aki a csatatéren védi a hazáját, nem katona, ha oda nem adja a fejét, hogy levágják — a hazáért!

Bánffy és Madarász.

Budapest, decz. 15. (Saj. tud. táv.) Bánffy br. miniszterelnök még eddig nem nyilvánított semmit a szombati képviselőházi ülésen való magatartására vonatkozólag. Azt mondják, hogy rejteti.

Madarász József indítványozni fogja a szombati ülésen, hogy az elnökválasztás hétfőre halasztassék el. Ugy hírlik, hogy ez a kormány megegyezésével is találkozna.

Bizalmatlanság Hieronyminek.

Aradról jelentik: Az itteni szabadelvű párt nagy választmánya Hieronymi Károly képviselőnek az országgyűlési szabadelvűpártból való kilépése alkalmából ma népes gyűlést tartott. Varjassy Árpád elnök vázolta a sulyos politikai helyzetet. Kötelessége volt — ugymond — összehívni a választmányt, hogy nyilatkozzék a képviselő kilépéséről, mi hogy megtörtént, bizonyítja a hozzá intézett magánlevél.

A párt több előkelő tagja indítványt adott be, mondja ki a holnapi pártközgyűlés, hogy az anyapárt politikáját támogatja és hogy Hieronymi kilépése által pártpolitikai irányával ellentétbe jött. Vásárhelyi Béla, Salacz pol-

— Nagyon, — mondám — a jó Isten bocsássa meg ezt a hazugságot.

— Ez nagyszerű! A jövő héten a nőegyleti bálon tehát látjuk egymást. De a szemüveget hagyja otthon!

— Persze — mondám rosszkedvűen, mert eszembe jutott, mily kényes helyzetbe juthatok itt. Először arra gondoltam, hogy táncórákat veszek; már vettem is egyet, de a lábrángatások, melyeket városunk tánczmestere produkált, oly neveléseseznek tünnek fel előttem, hogy felhagytam a tanulással. Gondolkodni kezdtem, hogy ne legyek-e beteg, míg végre elhatároztam végére járni a dolognak. Eljött a nagy nap; én a kék szemüveggel a szememen mentem a bálba. Természetesen Ella azonnal észre vette ezt.

— Tehát mégis a szemüveggel! — mondá daczosan.

— Igen! — válaszoltam határozottan.

— Nos, bánom is én — de a legközelebbi keringőt meghagytam magának — akarja?

— Igen — mondám megegyezően, de nem táncolni, hanem beszélgetni szeretnék kegyeddel a keringő alatt. Mert . . . én . . . nem tudok táncolni.

— Óh — mondá Ella meglepetve s egész piros lett. De elfogadta karomat s a szomszéd terembe mentünk, a mely télikerté volt ala-

kitva. Leültünk egy pálma csoport alá. Most már megkezdhettem volna vallomásomat.

De édes Istenem, ez a kék szemüveg! Ropant neveléseseznek találtam, hogy ez utálatos szemüveggel játszom a szerelmet s még nevelésesebb, hogy előbb zsebre tegyem! De beszél-nem kellett, ha nem akartam kinevetetni magam.

— Kisasszony, én — kezdém s eszem cserben hagyott. Mint a Montblanc nehezedett reám a zavartság és segélyt keresve néztem reá. Ő zsebkendőjével eltakarta a száját s mosolygott; észrevettem, hogy arca egészen le remek hófehér nyakáig veres lett.

— Én, — nyögtem ki megegyezően nehezen s lehunyam szememet.

Mindenek vége, rémitően blamáltam magam! Egyszerre éreztem, amint egy gyöngéd kezecske leveszi szememről a szemüveget.

— Nos? — kérde egy reszkető, édes csintalan hang.

Es erre, mielőtt tudtam volna, hogy történt a dolog, bájos leánykám előtt térdeltem le s megvallottam neki szerelmemet . . .

Es nos?

Nos ezzel vége van történetemnek, nyolcz hét óta házaspárok vagyunk s csak ma jutottam annyi időhöz, hogy leirhassam ezt a tanulságos történetet.

gármester, *Avarffy* Ferencz és *Takács* képviselő hozzászólásával az indítványt lelkesen és egyhangulag elfogadják és ajánlják a holnapi közgyűlésnek.

Arad, decz. 15. (Saját tud. távirata.) A mai közgyűlés a választmány előterjesztését mindenben elfogadta. *Hieronymi* képviselőnek egyhangulag bizalmatlanságot szavazott s *Bánffy* miniszterelnököt táviratilag üdvözölte.

Legújabb.

Budapest, decz. 15. (Saj. tud. táv.) *Madarász* József a pártköröket a mai nap folyamán sorra látogatta, hogy a pártbeliekkel a szombati ülés dolgában tanácskozzék. A miniszterelnöknel tegnap tett látogatást s ma először a szabadelvű-pártkörbe ment, ahol az ott jelenlevők kitüntető szívesseggel fogadták s megmutatták a klub fényesen berendezett helyiségeit.

— Először vagyok itt! — szölt *Madarász* apó.

Bejelentette azután, hogy az elnökválasztás idejének ügyében teendő indítványához meg fogja engedni a felszólalást.

Figyelmeztette a minisztereket, hogy a házszabályokat töle telhetőleg szigorúan fogja kezelni s ennél fogva tartásuk azt be.

A szabadelvű pártkörből a függetlenségi pártkörbe ment *Madarász* József, ahol éppen együtt voltak a függetlenségek s a teendők felől tanácskoztak.

Megállapodtak abban, hogy *Perczel* Dezső elnökké választása ellen *kiméletlen harcot fognak indítani* s nem fogják megengedni megválasztását.

Budapest, decz. 15. (Saj. tud. táv.) A szombati képviselőház ülésén az ellenzék részéről elsőnek egy-egy képviselő fogja tolmácsolni a párt érzelmeit. Pártszónokok lesznek *Apponyi* Albert gróf, *Kossuth* Ferencz, *Molnár* János.

Budapest, decz. 15. (Saját tud. táv.) *Kardos* Kálmán alelnöki tisztéről már beadta lemondását.

Budapest, decz. 15. (S. tud. táv.) A »Bud. Tud.« értesülése szerint a Tiszajavaslat többsége 83, a horvátokkal együtt 123.

Mortara Pius Nagyváradon.

Említettük már tegnap, hogy *Mortara* Pius lateráni kanonokrendű szerzetes, kinek megkereszteltetése és a kath. hitben való neveltetése egykor az egész európai közvéleményt foglalkoztatta, sőt a diplomaták fellépését is provokálta. Nagyváradra érkezett, hogy a hitterjesztés céljaira adományokat gyűjtsön. Szándéka volt, hogy prédikálni fog városunk valamelyik templomában, de mivel keveset tud magyarul nem mer erre vállalkozni.

A gondviselészerű férfiúnak érdekes önéletrajzát a következőkben adjuk:

Isten kegyelme által vagyok, a mi vagyok. (Kor. I. 15. 10.)

Minthogy Isten cselekedeteit kinyilatkoztatni és megvallani tisztességes, (Tób. 12. 7.) azért a jámbor lelkek épülésére, kik velem az Istent áldják és imádják, álljon itt ez a néhány sor:

1851. augusztus 24-én *Bolognában* születtem *izraelita szülőtől*, kiket *Mortara* Salamon és *Padovani* Mariannának hívtak. Alig 11 hó-

napos koromban halálos betegségbe estem s az orvosok lemondtak rólam, szüleim legnagyobb fájdalmára. Egy kath. leány, ki szüleimnél szolgált, látva a veszélyt, megkeresztelt engem. Ez időtől fogva egészségi állapotom javult. Felgyógyultam. A jó leány, *Morifi* Anna, nem merte a titkot feltárni s így a zsidó vallásban nevelkedtem.

6 év múlva egyik öcsém nagy halál veszélyben volt. *Morifi* Annát ismerősei unszolták, hogy keresztelje meg a szegény gyermeket. Ő azonban vonakodott ezt tenni, okul felhozva az én kereszteltetésem, mely oly nagy csatlódást hozott számára s mely miatt folyton nyugtalankodik. Ennek nagy híre terjedve eljutott boldog emlékü IX *Pius* Pápa Ó Szent-ségéhez is, ki lelkem üdvének gondozását magára vállalta s Rómába a lateráni szabályozott kanonokrend tagjaira bízott St. Pietro in Vinculiban, (a szt. Péter bilincseit őriző egyházban) hogy az egyedül üdvözítő kath. hitben tovább neveltessem.

Mihelyt, bár tökéletlenül, megismertem az Istennek nekem nyújtó kegyelmét, felébredett bennem a keresztény öntudat, úgy hogy már magam sem gondoltam a családomhoz való visszatérésre. Ellenben szüleim Rómába jöttek s nem kíméltek fáradságot, hogy hazatérésre bírjanak. Én azonban állhatatos maradvam felelém: »Ha keresztényekké lesztek, mint én, visszatérek hozzátok.«

Ezalatt mindenütt csak a *Mortara*-fiuról beszéltek. Vallástalan és lázító emberek minden oldalról megtámadták IX *Pius* pápát eljárásáért. A római kérdés forrpontra hágott. *Lord Palmerston* Angliában és *III. Napoleon* Franciaországban hevesen léptek föl ellene. Minden ujságban a kis *Mortara*-ról beszéltek. Azonban néhány jó lap, nevezetesen a jezsuita atyáktól kitűnően szerkesztett »*Civiltà Cattolica*« Rómában, az »*Armonia*« Turinban és az »*Univers*« Franciaországban, melyet a bátor szívű és magasztos gondolkodású *Louis Veuillot* szerkesztett — erélyesen nyilatkozott a kath. Egyház és IX *Pius* pápa mellett s védelmezte eljárását, és az emberek megunták a kis *Mortara*-fiúval tovább is foglalkozni.

IX. *Pius* ezután oltalmába vett s szerető atyám lett; nem egyszer mondá nekem, hogy sok könyvébe és fáradságába kerültem.

Megáldotta a kanonokrendbe való belépésem s ezen áldása elkísért, midőn 1870-ben a forradalmárok elől Rómából menekültem.

Minthogy még nem bírtam a papszenteléshez megkívántató korról, Ő Szentsege felmentést adott, ezuttal kérve engem, hogy a sz. miseáldozat bemutatásánál róla megemlékezzem.

1878-ban elvesztém ezen páratlan atyát, hogy egy szószólóval többet bírnak az égben. Áldása sohasem hiányzott későbbi életemben.

1881-ben majdnem áldozatul estem egy súlyos betegségnek; Sz. József azonban — kinnél a kegyes IX. *Pius* az égből is bizonyára esedezett értem — meggyógyított. Két nappal ünnepe (márczius 19.) előtt, feltűnően javult majdnem teljesen megrongált egészségem. Joggal tekintenek tehát a gondviselés szerény gyermekének; ezért biztak meg előjáróm 1886-ban, hogy Spanyolországban gyűjtést rendezek Jézus-Szive templomának építéséhez egy zárdával, mit úgy Ő Felsége *Mária Krisztina* királyné, született habsburg főhercegnő, mint a katolikus körök a legkitűnőbb módon támogattak.

Miután Németországban és Ausztriában rendi előjáróm, ft. *Santini* generális rendeletéből a Szent Család római misszió kollegiumában (még mielőtt az feloszlatott és vagyona konfiskáltatott volna) működtem, 1897. áprilisban Magyarországra jöttem s *Budapest*-en és más nagyobb városokban a Szent Család műve érdekében munkálkodtam. S minthogy a biboros hercegprimás Ő *Emja* s a magas püspöki kar is kegyesen fogadtak, örömmel tanultam megismerni és tisztelni a magyar katolikusoknak hitét, jótékonyágát az ez alkalommal Észak-Magyarországon tett utamban. Azóta Amerikában katolikus missziókban működtem s Galicziában, a hol az Oltáriszentségről nevezett kolostorunkban időztem, honnét ugyancsak rendi előjáróm akaratából most *Budapest*-en át *Magyarország déli* részeibe utazom, hogy a Szent Család művének, római kollegiumának és misszió-

házának ügyét a magyar katolikusok támogatásába ajáljam.

Az adományok alulírottak, vagy lateráni szab. kanonok főt. főtitkárának adhatók át. Róma, S. Martino al Macao, 12.

Dr. Pius M. Mortara C. R. L.

a jótékony mű titkára.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Deczember 17. Jogász felolvasó estély a Kereskedelmi Csarnokban.

Decz. 18. A díjnok egylet közgyűlése d. u. 3 órakor a megyei árvászek tanácstermében.

Decz. 19. *Recht* Sándor hangversenye a Fekete Sas nagytermében.

Decz. 26. »University extension« a jogakadémia dísztermében este 5—7-ig.

Decz. 26. Az iparosok színelőadása az Apolló épületben.

* **68.000 frt.** Mint értesülünk a nagyvárad kereskedők a 68 ezer forint ügyében mozgalmat indítanak, hogy egynémely anyagi károsodásukat helyrehozzák. A kimerők ugyanis tanuk előtt azon ígéretet nyerték *Ullmann*-tól, hogy illetékükből visszatérítést kapnak arra az esetre, ha ő valamely engedményt nyer. A 68,000 frt tehát meglehetősen engedmény és éppen azért a kimerők követelik az ígéret betartását, némely czégnek ilyen czímen 6—8 ezer forint követelése is van.

* **A Katholikus Kör matinéja.** Tegnap ült össze a Kath. Kör vigalmi bizottsága s végleg megállapította a karácsonyi matiné programját. A megállapodás szerint a program 6 pontból fog állani és pedig egy karénnel kezdődik, mely után felolvasás, utána szóló ének, utána egyik feltűnt tehetségű fiatal költőnek több új verse lesz bemutatva, ezután egy zeneszám, végre befejezésül karének. A matinéra meghívók, vagy j-gyek nem adatnak ki, hanem a Kör tagjai, vendégeik, vagy ismerőseikkel együtt külön meghívó nélkül vesznek részt a matinéban.

* **Deficzit az ügyészségnél.** A liberalizmus aranynapjaiban, mikor mindenre jut pénz, választásra, vesztegetésre, Piombó képre, viczinálisokra, lecsapolásokra és a jó ég tudja mire, érthetetlen dolog, hogy arra nincs pénz, amire kellene, a szegény népnek járó törvényes illetékek kifizetésére. Midőn arról van szó, hogy az adófizető állampolgár kéri a jussát, akkor gyakran megtörténik, hogy — nincsen pénz. Arról van szó, — nagyobb dicsőségére fr. *Bánffynak* — hogy a tegnapelőtt tartott kir. törvényszéki végtárgyalás során 200 frt utaltatott ki a kir. tvszék, illetve dr. *Tassy* Pál kir. tvszéki elnök által a tanuknak. Ezen összeget a kir. ügyészségnek kellett volna kifizetni — nyomban; azonban, nem 200 frt, de 1 frt sem volt a kir. ügyészség pénztárában, daczára annak, hogy az ügyészség érdemes vezetője dr. *Perjéssy* Mihály már hetekkel ezelőtt kért pénzt az igazságügyi kincstártól, denique a nóta vége az lett, hogy tegnap este dr. *Tassy* Pál a kir. tvszék elnöke este 10 órakor a sajátjából 200 frtot kölcsönzött a kir. ügyészségnek s az csak így tudta a tanudíjakat kifizetni. Tegnap pedig megtörtént az a megbotránkoztató eset, hogy 3 frt 20 kr tanudíjját sem tudott az ügyészség kifizetni és így a szegény nép pénz nélkül ment haza s majd utánuk küldik a pénzt — ha lesz. Ime, kezdődik az ex-lex állapot uralma.

* **Választások a vármegyén.** Biharvármegye jövő szardán, december 21-én tartandó évnegyedes közgyűlésén töltik be a *Király* Viktor nyugdíjba vonulásával megüresedett főügyési állást. Minden harcz nélkül fog végbe menni a választás, mert az egyedüli jelölt dr. *Wallner* Ödön tb. főügyész. Ezenkívül ugyan csak ezen a közgyűlésen intézkednek az újonnan rendszeresített egy aljegyző és egy könyvvezetői állás betöltéséről is.

* **Ülések a városházán.** Nagyvárad város nyugdíjbizottsága december hó 27-én délután 3 órakor ülést tart. Ugyancsak december hó 27-én sorsolja ki az erre kiküldött bizottság a jövő 1899. évben a sajtótárgyalásokon működő esküdteket is. A sorsolást a polgármester elnöke alatt *Nyíry* György és *Száhländer* Károly tagokból álló bizottság eszközli.

* **Holnapi jogász felolvasó-estély.** A joghallgatók holnap tartják első felolvasó estélyüket a Kereskedelmi Csarnok nagytermében a jogakadémiai segélyegylet javára. A felolvasó estély iránt városszerte nagy az érdeklődés, úgy, hogy a jegyek nagy része már elis van adva. Az estélyre a belépti-jegy személyenkint egy korona. Az elnökség ez uton is felkéri azokat, akik tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, hogy ez ügyben forduljanak a jogakadémiára, ahol készséggel bocsátanak meghívókat rendelkezésükre.

* **Szentgyakorlatok a kolozsvári gymnasiumban.** Az erd. róm. kath. Status birtokában lévő gymnasiumok tanárainak f. év ápr. havában tartott gyűlése akkép határozott, hogy kéressék fel gr. *Majláth* erd. püspök, miszerint a gymnasiumok kath. ifjúsága számára tartson lelkigyakorlásokat. A püspök a legnagyobb örömmel ragadta meg ezen alkalmat a szentgyakorlatok bevezetésére. Eddig a gyulafehérvári és brassói gymnasiumokban voltak ily 3 napig tartó lelkigyakorlatok, legközelebb f. hó 19, 21-ikén pedig a kolozsvári gymnasium ifjúsága fog egy jézustársasági atya vezetésével mellett szentgyakorlatokat tartani. E szentgyakorlatok lelki gyümölcsét bizonyára növelni fogja a lángbuzgalmu erd. püspök jelenléte, mert eddigi szokáshoz híven most is megfogja ragadni a kínálkozó alkalmat, hogy az ő behízelgő, mindenkit, de különösen az ifjúságot ellenállhatatlan erővel magával ragadó szent beszédeivel még fokozza az exercitumokat vezető jézustársasági atya által elért hatást.

* **A vízmű engedélyezése.** A nagyváradí vizvezeték engedélyezési eljárása most van folyamatban. Az aradi kultur-mérnökség megküldötte Nagyvárad város polgármesterének a vízmű engedélyezésre vonatkozó adatokat.

* **Rendezkedés a városházán.** A városban keringő hírek szerint a városházán újévkor több rendbeli áthelyezések lesznek. A legfontosabb volna ezek között, ha ugyan értesülésünk megvalósul, hogy *Bordé* Ferenc pénzügy-és adóügyi tanácsnok átveszi a katonai-ügyosztály vezetését, míg az adóügyi osztály élére *Darvassy* Lajos tanácsnok megy. — Az alszámvevővé kinevezett *Szücs* Géza helyére, a könyvvezető állásra már ki van írva a pályázat s rövid időn betöltik. Eddig két komoly pályázóról hallottunk: *Markovics* Sándor és *Gesztesi* Ödön városi számtisztek versenyeznek az állásért.

* **Görög katolikus magyarok zárandoklata Rómába.** A görög katolikus magyarok országos bizottsága lelkes felhívásban fordul a görög katolikus magyarsághoz avégből, hogy a bizottság tagjaihoz csatlakozva, egy hatalmas zárandokmenetet vezessenek Rómába. E zárandoklat célja ad oculos demonstrálni, hogy görög katolikus magyarok nagy számmal vannak s hogy az apostoli szent Székhez ren-

dületlenül ragaszkodnak. Ez által meg akarják czáfolni, hogy törekvésük schizmatikus vagy a katolikus velleitás volna. Az országos bizottság e felhívásban egyuttal számot is ad a magyar oltáryelv mozgalmához csatlakozottakról. E szerint eddig 113.380 görög katolikus magyar csatlakozott a mozgalomhoz. Ezek között 121 pap. De a csatlakozási nyilatkozatok még most is érkeznek, tehát a szám véglegesnek nem mondható. A zárandoklat márczius havára van tervezve. Részvételi díj személyenkint Budapesten, Fiumén, Ancónán és Rómán keresztül és vissza, Rómában két napi tartózkodással, teljes ellátással együtt II. osztályon 55 frt, III. osztályon 35 frt. Jelentkezni lehet Szabó Jenő elnöknel, (Helyi érdekű vasutak irodája váczikórut 37. I. em. 2. ajtó.) Az országos bizottság a felhíváshoz részletes programot is mellékel s már a csatlakozottak közt is szét küldötte.

* **Igazságügyi kinevezések.** A m. kir. igazságügyminiszter *Bary* József nagyváradí kir. törvényszéki bírót a nagyváradí kir. ítélőtáblához elnöki titkárrá nevezte ki; dr. *Balás* Elemér nagyváradí kir. ügyészségi alügyészt a budapesti kir. ügyészséghez helyezte át, továbbá *Loll* Géza nagyváradí kir. törvényszéki joggyakornokot a margittai kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

* **Védekezés a Körözs ellen.** Várad-Velenczén ismét sok galibát csinál a Körözs. A közbirtokosság földjéből már jókora területet elmosott s a partot mindjebb ontja a víz, daczára, hogy a vízállás hosszú idő óta igen alacsony. A közbirtokosság most egy kő-sarkantyúval akarja a partomlást megakadályozni. Beadványt intéztek a polgármesterhez, a tervvel együtt, a melyben kéri a kő-sarkantyú építésének az engedélyezését.

* **A hamis borok terjesztése.** A hamis borok üldözése országszerte nagy erőlyel folyik. Budapesten a vegyikísérleti állomáson nem győzik vizsgálni a rengeteg bormintát, a melylyel az egész országból elhalmozzák. Nagyváradon a rendőrség csak a Pécsről hozott borokat vizsgálta meg, holott más helyről is hozhat tak Nagyváradra hamis borokat, sőt az sincs kizárva, hogy itt csináltak bort. Mostanában egyik-másik pinczébe igen sok törkölyt szállítottak és Nagyváradról ismét igen sokat szállítottak egyik közeli községbe. A pénzügyi közegek nagy szolgálatot tehetnek a közügynek, ha ellenőrzik, hogy nem csinálnak-e a törkölyből bort. Margittán szintén találtak hamis bort. Az alispán a hozzá intézett feljelentésre azonnal intézkedett, hogy a gyanus bort megvizsgálják.

* **A szent Jobb átszállítása.** A magyar nemzetnek legszentebb ereklyéjét, Szent István apostoli király jobbát, a budai királyi palota Zsigmond-kápolnájának Szent Istvánról elnevezett kis kápolnájában őrizték. A budai királyi palota gyökeres átalakítása és újjáépítése azonban szükségessé teszi e kápolna egy részének lebontását. Ennélfogva a szent Jobbot ideiglenesen új helyiségbe szállítják megőrzés végett. Ez a hely a királyi palota első emeletén levő ama helyiség, a hol Szent István koronáját, palástját és a királyi jelvényeket őrzik. E helyiség kulcsait a koronaőrök őrzik és felnyitása állami aktussal történik, mint legutóbb a mil-lénium alkalmával, a mikor a szent koronát az új országházba vitték a hódoló diszfelvonulás kapcsán. A szent Jobb elhelyezése december 18-án, vasárnap déli 12 órakor megy végbe rövid szertartással, a melynél jelen lesznek: Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Szilágyi József és Radvánszky Béla báró koronaőrök, az ország zászlószai, továbbá Vaszary Kolos bibornok hercegprímás több udvari papja kíséretében. A hercegprímás az átszállítás előtt, valamint az áthelyezés után imát mond, a mire a koronaőrök elzárják a helyiséget, amely előtt éjjel-nappal alabárdos koronaőrök állanak őrséget

* **Hosszu-Pályi ünnepe.** Szép ünnepély színhelye volt a napokban Hosszu-Pályi község.

Az ottani r. kath. plébános egy igen szép Szent szobrot szerzett a kath. templom számára s ennek a megáldása szép ünnepélyességgel ment végbe. Már kora reggel a község lakossága valláskülönbség nélkül ünnepi díszben volt. A templom zsufolásig megtelt közönséggel. A megáldást *Wolfa* Nándor cz. püspök végezte. Az istenitisztelet alatt hpályi-i dalárda, *Szabó* Béla kántor vezetése alatt szép énekeket adott elő. A megáldás és istenitisztelet után sok élelmiszert osztottak ki a szegények között. Délben *Imrik* Zoltán Sándor plébános vendégszerető házához ebédre gyűlt össze az intelligens közönség. Ott voltak dr. *Wolfa* Nándor két segédlelkészével, gr. *Zichy* Ernő, dr. *Maizner* János orvos, *Liska* József gyógyszerész, *Graund* József g. kath. lelkész, *Szartory* Dezső föld-birtokos, *Kovácsnay* jegyző Nagy-Létárról, *Weber* n.-létaí gyógyszerész, dr. *Karsch* Lólión derecskei plébános stb.

* **Liberális bosszu.** *Hallek* János, udvarhelymegyei főispán, ki úgy látszik, nem elégedett meg azzal, hogy tavaly legnagyobb politikai ellenfelét, a megye alispánját, a nemzeti párt egyik lelkes vezérét, *Ugron* Jánost, a hivatalos apparatus minden eszközét felhasználva, eltette láb alól, minden egyes alkalmat megragad, hogy a nemzeti párt többi tagját is befekettse. Minthogy pedig az udvarhelyi Status gymnasium igazgatója és a tanári kar legnagyobb része szintén nemzeti párti, most ezek ellen intézett támadást abból az alkalomból, hogy az udvarhelyi tanuló ifjúság decz. 2-ikán tüntető felvonulást rendezett. A liberális főispán ur jónak látta az egész ügy ódiúmat a kath. főgymn. tanári karára hárítani s ily irányban, mint maga hirsztelte, meg is tette egy a miniszternél mint az erd. püspöknél a feljelentést. Pedig ez ügyben az udvarhelyi kath. gymnasium a legártatlanabb. E mellett bizonyít azon körülmény, hogy a tüntető felvonulást a ref. kollégium ifjúsága inscenizozta, a felvonulásra való csoportosulás épen a ref. kollégium hallgatóinak felhívására a ref. kollégium kert-jében volt, mely kollégiumban decz. 2-án még előadást is tartottak. Ezt azonban a főispán ur mind nem vette tekintetbe, csak a kath. gymnasium tanári kara ellentette meg a feljelentést mert ezek nemzeti pártiak.

* **Halálozás.** Mély részvételt vettük a következő gyászjelentést.

Csapó Gizella férjével Leszkay Jánossal és gyermekeivel: *Emília*, *Gyula*, *István* és *Gizikével*; Csapó István nejjével *Szöllősy* Klementinával, féléstvére *Szöllősy* Imre és családja, valamint az összes rokonok nevében, fájdalomtól megtört szívvel tudatják a legjobb édes apa, nagypapa após, testvér és rokon *Ecsedi Csapó* István földbirtokosnak élete 58-ik évében, rövid szenvedés után folyó hó 15-én történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai folyó hó 17-én délelőtt 11 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint a földesi nagy temetőben az örök nyugalomnak átadni. Kelt Földes, 1898 decz. 15-én. Béke lengjen drága hamvai felett!

* **Káplár a füstölő kemenczében.** Temesvárról írják, hogy a szegedi 46. gyalogezred káplárja, *Herbach* Péter, aki beteg édes anyját jött látogatni, itt megtudta, hogy jegyese, kivel tavasszal egybekelendő volt, egy gyári felügyelővel megszökött. Elkeseredésében bemászott a hentes sógora füstölő-kemenczéjébe, hogy ott a széngőz megölje. Szerencsére még idejekorán reáakadtak s bár eszméletlen állapotban, de kihúzták veszedelmes helyzetéből. Most nagy betegen fekszik az édes anyjánál s megesküdött, hogy nem keresi többé a halált, ha csak nem majd a csatatéren.

* **Azok a bizonyos „szerkesztők.”** A hivatalos újságírók sokat bosszankodnak azokon a minden városban fellelhető szerkesztőkön, kik soha életükben sem nem irtak, sem nem szerkesztettek, hanem a virilista névjegyzék összeállítása előtt kiadnak egy havonként egy-

szer megjelenő szakközlönyt s ezen a révén duplán számíttatják az adókat, tehát a legtöbb esetben virilisták lesznek. Különösen Verseczen grasszáltak az utóbbi időkben ezek a »szerkesztők«, de a közige. bíróság legújabb döntése alighanem elveszi a kedvüket működésük további folytatásától. Verseczen ugyanis valakinek az jutott az eszébe, hogy az egyik ilyen szerkesztő ur virilistaságát megtámadta s a közigezgatási bíróság az illető lapszerkesztőt törölte a városi virilisták sorából. A közigezgatási bíróság 2479/1898. számú ítéletében a virilisták névsorából való törlést azzal indokolja, hogy egy évenként néhányszor megjelenő 60 krajczár előfizetési lap nem tekinthető hírlapnak, hanem egyszerű nyomtatványnak s hogy ily nyomtatvány összeállítása még nem hivatásszerű szerkesztői foglalkozás. Azonkívül tendenciózusnak is mondja az ítélet a lap megjelenését, minthogy közvetlen a virilisták névsorának összeállítására előtt jelent meg az első — lapnak nevezett nyomtatvány, melynek egy kereskedő a szerkesztője, ki a szerkesztőséget csak rendes foglalkozása mellett mellékesen üzi s a ki a lap szellemi terjedelménél fogva nem is tekinthető hivatásos szerkesztőnek.

* **Mi az a czuczilizmus?** Két munkás ácsorgott egy korema előtt. Egyikük így szól:

— Te magyarul már ki, mi az a szuczilizmus? Az például ha bemegyünk a korema-ba és te fizetsz, én meg iszom?

— Hm, de hát én is czuczilista vagyok!

— Akkor a koresmáros fizet.

— De hát ő is czuczilista?

— Hát bizony nem is lehet azt megmondani, hogy mi az a czuczilizmus!

* **Sétahangverseny.** A 37. gy. e. derék zenekara vasárnap este 5 órakor a Fekete Sas szálloda nagy termében, a közönség mulattatására a 7-ik sétahangversenyt rendezte, mely műsoránál fogva az eddigieket is felülmulja. A műsorból ki kell emelnünk különösen Ziehrer C. M. »Reservista álma« című zene-művét, melynek előadása roppant virtuozitást és rendezést igényel. E darabot már többször volt alkalma élvezni a nagyvárad közönségnek s mindannyiszor igen élvezetesnek találta a reservista gyötreimének hangokban való festését. A műsor különben több jó és egy teljesen új darabbal dicsekedhetik. Az egész műsor a következő:

Nyitány »Orpheus az alvilágban« című operettéhez, J. Offenbachtól.

* A korecsolyázók keringő Waldleufel S.-tól.

Romanz Violinszó-ol-ol-ra Goltermann G.-tól.

Királyima »Lebengrin« című operából Wagner R.-tól.

* A reservista álma katonai hangfestmény Ziehrer C. M.-tól.

(Uj). »Eljenek a 37-esek«. Induló Szala J.-tól.

* **A zsugori öngyilkossá.** Berettyó-Ujfalu-ban élt régebbi idők óta egy Birtalan József nevű zsu. ori, a ki mindent megtagadott magától, csak hogy vagyonát szaporíthassa. Tegnap aztán — felakasztva találták a csűrjében. Hagyatékát, összekuporgatott nagy vagyonát azonban sehol sem lelték. Minden ládát ahol ezelőtt pénzt szokott tartani, üresen találták. Az öngyilkos arpon felesége valószínűleg tartja, hogy a férje mielőtt felakasztotta magát, elásta valahol a vagyonát. Az előtt is az volt a szokása, hogy kisebb-nagyob összegeket elásott.

* **Nagy csuda.** Janesi: Mondja meg csak apám-uram, Gelenczén születtem én?

Apá: Ott édes fiam.

Janesi: S ed's anyám Eresztvénybe' született?

Apá: Ott hát!

Janesi: S hát kied hol született ed's apó?

Apá: Bikszádon; mi bajod vele?

Janesi: Mégis nagy csuda, hogy mi így össze-találkoztunk!

* **Tolvaj Müller Salamonnál.** Tegnap kellemetlen vendég járt Müller Salamonnál. Müller lakásáról néhány percze távozva, a lakásának ajtaját nyitva hagyta. Ezt a rövid

időt felhasználta egy eddig ismeretlen ember, aki bemenve a szobába, onnan ellopott egy férfi arany órát lánczeczal és három brilliáns gyűrűt körülbelül négy száz forint értékben. A tolvaj a dolgokat azonnai meg is kísérelte értékesíteni, egy gyűrűt Sajósi zálogintézetében, egy másik gyűrűt a lánczeczal pedig Klein zálogházánál. Sajósi a gyűrűre adott is kölcsönt, míg Kleinnek gyanus lévén a dolog, kölcsönt nem adott, hanem az ügyről jelentést tett a rendőrségen. A tettes időközben elmenekült s estig elfogni nem sikerült. Klein bemondása szerint a tolvaj magas férfi, »pinczer« kinézése van.

* **Aki holta után is szerencsétlen.** Aradról borzalmas eset hírt hozza a táviró. A minap történt, hogy Strom Antal, egy fiatal kocsis, szekerevel, melyen tejet szállított, véletlenül neki hajtott a lóvasuti kocsinak. Miközben a két kocsi összeütközött, Strom Antal a gyeplő valahogyan lerántotta a kocsiról, úgy, hogy a lóvasut alá került. A kerekek átmenetek a nyakán, a kocsis szörnyet halt. Tegnap volt a temetése. Mikor a halottas menet megindult, a gyászkocsiba fogott lovak megbokrosodtak és fölfordították a kocsit. A koporsó leesett és darabokra tört, a halott pedig oda esett az ut porába.

* **Összeomlott város.** Olasz lapok írják: Egy virágzó nagy várost pusztított el néhány óra alatt a vihar. A szardíniai Samassai község hever nagyjából romokban egy orkán következtében. Délelőtt kilencz órakor tört ki a vihar váratlanul és elementáris övel. A szomszédos hegyekről zuhatagként kezdett ömleni a víz ellepve a város utcáit. A lakosok barmaikkal rémülten menekültek óriási zűrzavarban a közeli magaslaton levő templomba. Még nem érték el valamennyien a biztos menedéket, mikor a város mellett elhuzodó megdagadt folyó áttörte gátját és növelte az áradást. Csak éjjeltájban csöndesedett le a zivatar; ekkor már a víz is kezdett elapadni. De ez csak rövid ideig tartott. Másnap már a kora reggeli órákban ujult erővel kezdett tombolni az orkán. Óriási tömegben zúdult a városra a hegyekből a felgyülemlett víz, melynek árja ledöntött egész ház sorokat. A magaslatról kétségbeesetten látták a lakosok sorra összeomlani házaikat. Háromszáz ház hever romokban. Teljesen elpusztultak az egész környéken az ültetvények és vetemények. Leírhatatlan az a nyomor, melybe a lakosság jutott. Iszapos romok közt tanyáznak a családok és abból tengődnek, amit a piszkos töcsákból ki tudnak halászni. Attól tartanak, hogy a nyomor következtében valami járvány fog kitörni.

IRODALOM.

— **A lélek élete a sirban.** Ez érdekes tárgyról igen szépen írt cikket találunk a *Nagy Képes Világtörténet* 2-ik füzetében. Az egyiptomiakról szól, ősi időről, de annál érdekesebb ma, a spiritizmus ujonnan fellendülő divatában. S a mi fő, a tudomány szorgalma folytán ma már oly igazán, oly tisztán ismerjük a régi Egyiptom életét, mint akármelyik modern államét; sirboltjaik falán talált érdekes reliefsaik megörökítették egész életüket. Hittek a lélek földöntuli életében, de azt nem választották el a testtől teljesen. A temetetlen halott lelke hazátlanul bolyong s minél gazdagabb sirban fekszik a test, annál dusabb maga lélek is. A szétroncsolt testtel együtt szenved a lélek. Azért balzsamozzák be a hullát, azért rakják tele a sir egy kamaráját az elhunyt szobraival, mert azt hiszik, hogy a lélek minden új képmásában új létalapot nyer. Azért a szobrok realisticusan hívek, hogy a lélek a maga hüvelyére ismerhessen benne. A lélek élete e testtől függ. Látja magát a falon, amint vadászni megy és ő is vadászni megy; látja reliefsben, hogy feleségével eszik és iszik és valósággal azt tette.

A kép-kézművesei tényleg dolgoztak neki. — Oly gazdag volt az egyiptomiak fogalma a halál utáni létéről, s oly gazdagok voltak kegyeletben és hitben, hogy városaiknál nagyobbak voltak sirvárosaik, palotáiknál sirpyramisai. — E gyönyörű felfogásról, ez érdekes sajátosságról bőven és érdekesen szól a *Nagy Képes Világtörténet*. A füzetek minden hazai

könyvkereskedésben kaphatók. Azonkívül elő is fizethetni rá postautalvánnyal a kiadóhivatalnál, (Révai testvérek történet vállalata. Budapest, Ullői-ut 18.) 6 füzetre 1 frt 80 krral. 12 füzetre 3 frt 60 krral. A jelen füzet illusztrációi közül külön is ki kell emelnünk a »Meldumi házaspár« Nofrit és Ráhotpu szobrai, Khafri ülőszobrát s a sphinx templomot, mindmegannyi művészi alkotások az akkori időből.

E. Kovács Gyula emlékirata. E Kovács Gyula, a kolozsvári »Nemzeti Színház« jeles tragikus »Élményeim« czimen, mint értesülünk, emlékiratot ír, melybe hosszú pályafutásának története lesz belefoglalva. A szerző a napokban fog legközelebb megjelenő könyvéből egy részletet felolvasni. Kolozsvárt a Mária Dorothea egyet gyűlésén.

Az Oktató Népkönyvtár 1899. évi I. füzeté új, változatos tartalommal jelent meg. Az első füzet Stolec A. népies írónak a »Spanyol út« című tanulságos munkáját kezdi meg 2 ivben. Egy ivben Z. Varga Mihály »A sátoros cigány« című műből hoz mutatót. Egy negyediv mozaik. A füzetes válnalat népies nyelven, tanulságos oktatásul a népnek iratlik s örömet s szórakozást kelt. Igen szívesen látott vendég a családi körökben. Egész évre 2 frt, fél évre 1 frt. Cím: Oktató Népkönyvtár. Budapest, VII., Csömöri ut-32.

EGYESÜLETEK.

Az Aquinói-Szent-Tamás-Társaság az 1898. évi december hó 21-ikén szerdán d. u. 5 órakor Budapesten, a középponti papnevelő-intézetben (IV., Papnevelde-utca 7., I. emelet 10.) rendes havi felolvasó gyűlést tartja. Tárgysorozat: 1. Folyó ügyek. 2. Dr. Stuckner János rendes tag felolvasása: Lélektan és szervelettan.

Jóváhagyott alapszabályok. A székelyhidi kiházasító és temetkezési segélyegylet alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

Igazságszolgáltatás.

A budakeszi erdőn.

A budakeszi svábok, a mint az ott nyaraló közönség minden évben sajnosan meggyőződhetik, nagyon összeférhetetlen emberek. A ki nem közéjük való, azt üldözik, bosszantják, a hogyan és a mikor csak módjuk van rá. Ez év január 29-én három sváb legény: Albecker Vendel, a bátyja, István és Elszasszer János hazafelé tartottak az erdőn keresztül. Amde nekik a rendes ut nem volt elég jó, nekik a tilosan kellett keresztül vágniok, a hol még friss ültetvények, zsenge hajtások vannak. A mint fűtyörészve haladtak Budakesz felé, szemközt velük hirtelen felbukkant az erdőőr tollas kalapjában, zöld hajtókás kabátjában s fegyverrel a kezében.

Az erdőőr rájuk kiáltott:

Megálljatok!

Erre a legények megijedtek és futásnak eredtek. Ebben a pillanatra egy lövés dördült el s Albecker Vendel égő fájdalmat érzett a bokájában. Nagyot kiáltott, megfordult s még látta, a mint az erdőőr hóna alá vette a fegyverét s eltávozott. Albeckert a sebe öt hétig tette munkaképtelenné.

A vizsgálat megindult s annak során a három sváb legény Rácz Károly fővárosi erdő-ört jelölte meg, mint aki megcsipte őket s rájuk stította fegyverét.

A pestvidéki törvényszék Seyfried Ferencz elnöklésével ma vonta felelősségre szándékos emberölés kísérlete miatt az erdőört a ki a leghatározottabban tagadja a tettességet. A svábok ellenben égre-földre esküdznek, hogy Rácz lőtt rájuk és senki más.

A törvényszék külföldben a tárgyalást a védő és az ügyész kérelmére elnapolta a vizs-

gálat kiterjesztése végett. Szükségessé vált ugyanis új tanuk kihallgatása és helyszíni szemle tartása.

Tolvaj fürdőszolga. Balogh József a múlt esztendőben fürdőszolga volt a Felix-fürdőben, azonban onnan megszökött, mert az egyik szolgatársától Garzó Mihálytól ellopott negyvenöt frtot.

Balogh sokáig bujdosott, elment egészen Mármaros-Szigetig, ott azután másodizben követett el bűnt, ellopván a vasutállomásról egy podgyaszt, amelyben 400 frt értékű arany ékszer volt.

Ezen tettein azonban rajta vesztett, elfogták s elhozták ide Váradra, ahol tegnap ítékeztek felette.

A vádlott mindent beismert a tárgyaláson.

A törvényszék a két lopásért Baloghot egy évi és három havi fogházra ítélte.

Ügyvéd mint zugirász. Zugirászat miatt jelentette fel Pollák Illés dr. a budapesti ügyvédi kamara ügyésze Csillag Adolf ügyvédet. Kabdebó büntető járásbíró vezetése alatt bírói kiküldöttek jelentek meg néhány hét előtt Csillag lakásán, ki rendes ügyvédi gyakorlatot folytatott. Csillag ekkor felmutatta ügyvédi oklevelét s iratait, melyekkel bizonyította, hogy ő a debreczeni ügyvédi kamarának tagja. Ennek daczára Pollák fentartotta vádját s ma tartották meg az ügyben a tárgyalást. Pollák s a kir. ügyész azzal érveltek hogy Budapesten csak az folytathat ügyvédi gyakorlatot aki a budapesti ügyvédi kamarának tagja. Kabdebó bíró a vádlottat fölmentette azzal az indoklással, hogy a törvény szerint zugirászatot csak az követ el, aki nem ügyvéd és mégis ügyvédi gyakorlatot folytat. Az ítélet ellen mindkét ügyész — főbbezést jelentett be.

REGÉNY-CSARNOK.

SZERESS ÖRÖKKÉ.

Írta: Buchanan Róbert.

Angolból fordította: Dr. N. Gy. 18.

Ellene vagy mellette, elég az hozzá, hogy akarom. Ha kegyelmed nem akar kötélnek állani, majd tudni fogom én a módját, hogy észre térítsem.

— De hát mért hagyja itt ezt az embert?

— Mivelhogy nem hiszek kegyelmednek, Amos.

— Oh megfizetek én, megfizetek.

— Persze, majd ha a hajó visszajön! — felelé Lambe vigyorgó kacagással. — Ugy-e addig várjunk, Káleb?

Káleb, a ki tökéletesen alkalmazója uralma alatt állott, szolgálai vihogást hallatott, kezait dörzsölve.

Amos idegesen tekintett körül; mert maga volt a konyhában s attól félt, hogy valaki a házbellek közül meghallja.

— Holnap Urunk születésnapja lesz; ma este meg karácsony estéje. Legalább addig kiméljen meg, a míg a szent ünnepek elmúlnak.

— Olyan nincs!

— Becsületes ember vagyok, mindig eleget tettem kötelezettségeimnek. Engedjen még egy kis időt.

Lambe gazda rávágott az asztalára lovagló ostorával s elkáromkodta magát.

— Olyant tegyen bolondná, a ki nem ismeri kendet. Kegyelmed czimboraságban van azzal az írlandi hunczuttal, Reilly Antallal, hogy kirabolja a királyt jogos tulajdonából. Becsületes. — No még csak ez kellene — elő a leltárral Káleb, végezzen vele!

Ezalatt napsugár jött az öreg szobába, Mabel alakjában, a ki üde és ragyogó volt a tengerparti séta után. Falusi kalapot viselt, szalagokkal, csinos kis köpeny-gallérral; a drága könyv, melyet Antal adott neki, kezében volt most is. Lambe gazda menten lekapta kalapját s tréfásan meghajolt.

— Szép Mabel kisasszony, megcsókolhatom kezét? — kiáltá darabos gavallérsággal, azután szavaihoz képest cselekedvén, fölnezt rá merész, kemény tekintettel, suttogva:

— Láthatja szépem, hogy nem tartok haragot.

A leány hidegen elfordult s fürkésző tekintettel nézett nevelő atyjára. Ezalatt Thatch Káleb, könyvvel kezében körüljárta a szobát s szorgosan jegyezgetett.

— Atyám, történt talán valami?

— Semmi, semmi gyermekem, felelé a szatóc, kinzóját tartva szemmel.

— Csak arra kértem atyját, — hiszen annak nevezi — hogy fizesse meg köteles adósságát, — kiáltá a gazda — de ő nem akarja. Jöjjön, maga megfizetheti, ha akarja!

— Én? — kérde Mabel.

— Szépen kértem s ajánlatomat most is fenn tartom. Rajta Pare Amos, melyik legyen — a pénz, vagy a leány? — Láthatja, hogy könnyen kielégíthető vagyok.

Parr Amos nem felelt, nagyon félt újból megsérteni őt. Mabel, most már tisztán látva, hogy áll a dolog, a gazdára nézett mindinkább mélyülő ellenszenvvel. Pedig sok leány érdekesnek tartotta volna »megfogni« őt. Fényesen volt öltözködve, sárgás kabátban, karmazsin nadrággal, selyem harisnyákkal lovagló csizmái alatt. Merész arca nem volt csunya, bár tulzódása, szenvedélyei meg is halaványította; ez alkalommal még hozzá elegáns parókat viselt, biborveres tollas kalappal. Valóban, ez este vacsorára készült valamelyik jobb társaságban s így egészen ki volt csipve.

A leány nem is mellőzte diszöltözete egy részletét sem, szelid, de határozott tekintettel nézve rajta végig; sőt félek, hogy Lambe gazda nem csekély önbecsüléssel lévén megáldva, azt hitte, hogy csudálják. Tényleg azonban a leány a durva valóságot álmodott eszményképével hasonlított össze, azzal a szép, szomorú tekintetű szenvedővel, a kit Isten elvetett magától s a ki nem talált nőre, a ki hűségesen szerette volna s kész lett volna fölzsabadítani őt.

— Jöj!! — kiáltá a gazda — ez a vidám időszak s egy szavadra még vidámabb leszen!

Erre átkarolta a derekát s megakarta csokolni a szép leányt. De az haragos kiáltással rántotta ki magát s az ellenszenvnek immár félreismerhetlen kifejezésével támadt neki.

(Folyt. köv.)

ZENE és MŰVESZET.

Recht Sándor hangversenye.

A hangverseny-szezon első fecskéje megérkezett Recht Sándor személyében. Az ő föllépéséhez bővebb reklám nem szükséges. A közreműködők is olyanok, kiknek föllépése nagy élvezetet ígér. Az érdeklődés nagy és sokan megváltották jegyeiket, melyek kaphatók ifj. Berger Sámuel könyvkereskedésében. A hangverseny e hó 19-én, hétfőn fog lefolyni Inkei Gizella, a jónevű énekesnő és Bodó Alajos zongoraművész közreműködésével. A műsor következő:

1. Sonata (G mol) — — — Tartini (1792)
(Andante presto non troppo,
Larghetto, Allegro) Hegedűn: Recht Sándor ur.
2. a) Scherzo — — — Mendelssohn
b) Ballada (As dur) — — — Chopin
Zongorán: Bodó Alajos ur.
3. Keringő (a Ninon operából). — Stojanovics
Énekl: Inkei Gizella k. a.
4. a) Adagio (II. tétel a 8. concertból) — — — Spohr
b) Orosz dalok — — — Wieniawski
c) Andante; Perpetuum mobile (a 3. Suite-ből) — — — Ries
Hegedűn: Recht Sándor ur.
5. Magyar dalok. Énekl: Inkei Gizella k. a.
6. a) Mazurka — — — Godard
b) Magyar Rhapsódia — — — Liszt Ferenc
Zongorán: Bodó Alajos ur.
7. Airs hongrois — — — Ernst
Hegedűn: Recht Sándor ur.

Helyárak: Körszék 1 frt. Zártszék 1 frt 50 kr. Földszinti belépő díj 1 frt. Karzat 60 kri Előjegyzések ifj. Berger Sámuel könyvkereskedésében eszközölhetők. Kezdeté pontban 8 órakor.

TAVIRATOK.

Botrány a Reischrathban.

Bécs, decz. 15. (Saját tud. távirata.) Az osztrák Reichsrath ismét botrányok színhelye volt. Gróf Thun és Ruber miniszternek az interpellációkra válaszoltak s ezalatt Wolf dr. lapjának, »Os-deutschn Rundschau« elkobzott példányait osztogadta ki a képviselők között. Egyet Ruber arcába dobott kiáltva:

— Ön is, az államügyész is alávaló gazemberek!

Kitört erre mindenfelől a véget nem érő láрма.

Thun gróf váltig állogatott fel s jelezte, hogy beszélni akar, de a zaj nem csillapult le s szavát éppenséggel nem lehetett megérteni. A miniszterelnök nem beszélhetvén, az interpellációkra adandó válasz szövegét átnyújtotta az elnöknek, hogy vétesse bele a jegyzőkönyvbe.

A vihar ekkor majd verekedéssé fajult.

Wolf dr. tulharsogja a zajt s kijelenti, hogy Thun gróf miniszterelnöki tetteiért alkotmánysegő, kit mindenki megvet.

Thun gróf miniszterelnök visszakéri az iratokat az elnöktől s folytonos zajban fölolvassa azokat.

Elnök: Wolf képviselőt rendreutasítja.

Wolf dr. az elnöknek erre azt feleli, hogy előbb ő maga tanuljon tiszteséget s azután rójjon meg mást.

Oszt. sorsjáték-huzása.

Budapest, decz. 15. (Saját tud. táv.) 70,000 koronát nyert 2617, 25,000 koronát 30,049, 1000 koronát 71,405, 3000 koronát 314,24, 121,64, 3631, 2000 koronát 911,57, 9183.

Elnökválasztás az egyetemi körben.

Budapest, decz. 15. (Saj. tud. táv.) Szemenyei Kornél az egyetemi körben viselt elnöki tisztéről lemondott, így a kör eddigi alelnökét Ludvig Rezsőt egyhangulag megválasztották.

A fővárosi államrendőrség jubileuma

Budapest, decz. 15. (Saj. tud. táv.) Abból az alkalomból, hogy a mai napon 25 éves évfordulója annak, hogy a fővárosi rendőrséget az állam saját kezelésébe vette, az állami rendőrség tisztikara d. e 9 órakor tisztelgett Rudnay Béla főkapitánynál.

A badeni nagyherceg utazása.

München, decz. 15. A badeni nagyherceg tegnap éjjel 12 órakor Stuttgartba utazott. (Magy. Táv. Ir.)

A franciaországi események.

Páris, decz. 15. A Havas-ügynökség jelenti: A Moncey-színházban tegnap este népes gyűlést rendeztek Picquart ezredes tiszteletére a revizio hivi Vaughan elnökle alatt. A rendőrség széleskörű intézkedéseket tett. Vaughan Picquart szabadon bocsátását követelte és nyugalomra

intette a polgárságot. Pressensé az antiszemitizmus ellen beszélt. Még többen beszéltek, köztük Faure Sebestyén, azután olyan határozatot fogadtak el, a melyben a hadbíróságoknak béke idején való felfüggesztését és Picquart szabadon bocsátását követelik. Komolyabb rendezavarás nem történt.

Páris, decz. 15. Az »Aurore« azt írja, hogy Labori tegnap délutánkérvényt adott be a hadügyminiszteriumban Picquart szabadon bocsátása érdekében. A »Radical« szerint Picquart tegnap az utolsó órában késznek nyilatkozott a kérvény aláírására. A kérvényt már tegnap este átadták a hadügyminiszternek, a ki megígérte, hogy 24 óra alatt elintézi. A »Journal des Debats« meginterjuváltatta Loew semmitőszéki elnököt, a ki kijelentette, hogy ámbár ő az izgatottság lecsillapítását óhajtja, a semmitőszéket tárgyi nehézségek tartóztatják föl munkájában. (Magy. Táv. Ir.)

Titkos tanácsosok eskütétele.

Bécs, decz. 15. Orsini Henrik herceg, Bauer brünni püspök, Tarnowski gróf, a krakói tudományos akadémia elnöke és Löheysen báró lovassági tábornok ma tették le a titkos tanácsosiesküt. Ő Felsége kezébe Goluchowski gróf külügyminiszter és Abensperg-Traun gróf főkamrás közreműködése mellett. (Magy. Táv. Ir.)

Stankovics Dániel meghalt.

Zágráb, decz. 15. Stankovics Dániel, a horvát országgyűlés elnöke ma éjjel meghalt. (Magy. Táv. Ir.)

A norvég zászlókérdés.

Kopenhága, decz. 14. A Ritzau-ügynökség jelenti Krisztániából: A norvég államtanács tagjai szombaton komolyan tanácsolták a királynak, ne tagadja meg a storthingnak a zászlókérdésre vonatkozó határozatait szentesítését, mert ez olyan rossz hangulatot keltene, a melyet elkerülni föltétlenül kívánatos volna, a király azonban kijelentette, hogy a harmadikban eléje terjesztett törvényt nem szentesítheti. Az unio mostani jelvényét a svéd és norvég zászlón atyja uralkodásának első évében hozták be és a norvég nép örömmel fogadta. Azóta az unio jelvényét viselő norvég zászlót valamennyi tengeren használták és mindig tisztelték. Ő nem talál okot olyan módosításra, a mely tudomása szerint szomorúságot okozna sok hazafias norvég polgárnak. Ha Svédország ezentul is viselné lobogóján az unio jelvényét, a norvég zászlóról pedig eltávolítanák ezt a jelvényt, hiányoznának az egyenrangúság közös jelvénye, ebből pedig helytelen és Norvégiára nézve káros felfogás származna a két állam kölcsönös viszonyáról. Ebben elegendő okot lát arra, hogy mint az ország királya ne szentesítse a törvényt, jöllehet az alaptörvény LXXIX. cikke nem adja meg neki azt a jogot, hogy a törvény közzétételét megakadályozza. Fejtegetéseit abban foglalja össze, hogy a storthing határozatát nem szentesíti, bárha azt a LXXIX. cikk alapján törvény gyanánt kihirdetik. (Magyar Táv. Iróda.)

Hajótörés.

New-York, decz. 15. Cap Henryből (Virginia) érkezett távirat szerint a »Maria

Rickmers« gőzhajó, amely reggel 4 órakor Brémába menet arra elhaladt, jelezte, hogy a »Londonian« gőzös nyolcz életben maradt utasa van a földéltén. (M. Táv. Ir.)

Spanyolország és Amerika.

Madrid, decz. 15. A minisztertanácsban ma felolvasták a békeszerződés szövegét és elhatározták, hogy kérdést intéznek Montero Rics szenátorhoz a felől, milyen formában állapodtak meg a békeszerződésnek Spanyolországban és az Egyesült-Államokban való egyidejű közzétételére nézve.

A gyarmatügyi miniszter bejelentette, hogy a Filippi-szigetek számos lakossa azt az óhaját nyilvánította, hogy visszatér hazájába. Attól tartanak, hogy a spanyol foglyok szabadon bocsátása halasztást fog szenvedni. (Magy. Táv. Ir.)

Konstantinápolyi hírek.

Konstantinápoly, decz. 14. A mint Krétából jelentik, hogy a tengerügyek tanácsa elhatározta, hogy György hercegnek azt fogja javasolni, hogy 13 embernek, a kiket a nemzetközi hadbíróság halálra ítélte, kegyelemből szabadságvesztésre változtassa a büntetését. A tengerügyek e hó 21-én utaznak el Krétából.

Hire jár, hogy a török hadihajók rekonstrukciója tárgyában a tengerészeti miniszterium előzetes tudomása nélkül kötötték meg a szerződés egy génuai hajógyárral. (Magy. T. Ir.)

Konstantinápoly, decz. 14. A galatáriai orosz emlék-templomot az orosz papság fogja felszentelni. Az ünnepségen jelen lesz a bolgár exarka és az ökuménikus patriarkának képviselője is. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A bor lefejtésének ideje.

Az első lefejtés karácsonykor, szép és hideg időjárás, lehetőleg északi szél mellett történjék. A második lefejtés április hóban, a szőlő virágzása előtt, a harmadik augusztusban. A negyedik pedig ugyanazon év december havában vagy a következő év április havában. Ha tapasztalat szerint a bor gyorsabban érik, akkor az utolsó lefejtés ugyanazon év december havában történik; ellenben, ha a bor lassabban érik, akkor az a következő év április havában végzendő.

A bornak ismételtlen való lefejtése nemcsak azon czélból történik, hogy a bort minden üledéktől megtisztítsuk, hanem az ezenkívül még nyers anyagának leülepedését is idézi elő, miáltal a bor simasága, jó íze és zamata annál gyorsabban fejlődik. Ha az ember törekszik, hogy bora minél előbb legyen palackozott, úgy ezt az által éri el, ha a bort minden lefejtése alkalmával kisebb hordókba tölti. Nagyobb számú kisebb hordónak nagyobb felülete van, mint oly nagy hordónak, melyben kevés tartalma fölér a kisebb hordókénak összegével. A hordófalak likacsain át azonban levegő nyomul be, mely a borral érintkezésbe jön, belőle sűrűanyagokat csap le s így a bor zamatját idézi elő. A levegőnek a hordóba való nyomása nem lehet káros befolyással, mert a borbetegségeket okozó penészgombák a hordó lyukacsain nem léphetnek be s így csak tiszta levegő juthat a borhoz. Minthogy kisebb hordóknál épen a nagyobb felszín miatt a párolgás sokkal erősebb, ez utóbbiaknál a bornak apadása is nagyobb. Azon kár, melyet a termelőnek boránál az első évben részint sűrűüledék, részint pedig párolgás következtében elviselnie kell, tetemesnek mondható, mert az egész mennyiségnek 6—8 százalékát teszi.

A tojáskereskedelem rendezése. Az áru-csarnokok igazgatósága, arravaló tekintettel, hogy a magyarországi tojáskereskedelem évről-évre nő a közgazdasági jelentőségben, előterjesztést tett a tanácsnak, a tojáskereskedelmi szokások szabályozására nézve. Kiemeli az előterjesztés, hogy a tojáskereskedelem a fővárosban s általában az egész országban nem a legjobb hírnévnek örvend, főleg azért, mert nem kezelik kellőleg és nem szortirozzák. Már pedig a külföldön azt kívánják, hogy az áru föltétlenül olyan legyen, mint a milyennek jelezve van. A tojáskereskedelem csak kis részben bonyolódik be a vásárcsarnokba. s így ennek hajait a vásárcsarnokok révén csak részben lehet orvosolni. Szükséges tehát, a vásárcsarnokok igazgatóságának előterjesztése szerint, hogy

1. a tojáskereskedelem, a fennálló törvények alapján, miniszteri rendelettel országosan szabályoztassék;
2. hogy a központi vásárcsarnok en gros kereskedelme számára ugyan csak kötelező kimondása történjék;
3. A detail-tojáskereskedelem fővárosi szabályrendelettel rendeztessék.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, december 15.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	—	—	—	—	9.61
Buza októberre	—	—	—	—	—
Új tengeri	—	—	—	—	4.84
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—
Rozs őszre	—	—	—	—	8.22
Zab őszre	—	—	—	—	5.89

Értéktőzsde

B u d a p e s t, december 15.

Az irányzat gyenge

Osztrák hitel	—	—	—	—	85.875
Magyar hitel	—	—	—	—	390.80
Államvasut	—	—	—	—	362.75
Salgótarjáni	—	—	—	—	604.—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	282.25
Villamos vasut	—	—	—	—	279.50
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	866.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	1011.50
Déli vasut	—	—	—	—	78.—
Rimamurányi	—	—	—	—	285.75
Magyar jelzálog	—	—	—	—	602.—

B é c s, december 15.

Az irányzat nyugodt

Osztr. hitel	—	—	—	—	359.—
Magyar hitel	—	—	—	—	388.—
Államvasut	—	—	—	—	364.1/2
Birodalmi márka	—	—	—	—	58.97

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. december 15-én.

Magyar aranyjáradék 4%	—	—	—	—	120.—
Magyar koronajáradék	—	—	—	—	97.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	96.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.25
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	97.—
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	178.—
Tiszabábályozó és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	138.50
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	100.85
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	100.85
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	120.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	140.—
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	913.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	390.25
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	—	358.40
Osztrák-magyar államvasuti részevény	—	—	—	—	364.50
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	362.—
Német birodalmi márka	—	—	—	—	59.—
London vista	—	—	—	—	120.65
Párisi vista	—	—	—	—	47.70
20 márkás arany	—	—	—	—	1180

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

4419—898. eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város számvevői hivatalánál rendszeresített és kinevezés folytán megüresedett **könyvezetői állásra** ezzel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen 1000 forint fizetés és 200 frt lakbérrel javadalmazott és kinevezés útján betöltendő állást elnyerni óhajtják, miszerint az 1883. évi I. t.-cz. 18. §-ában előírt elméleti képzettségüket igazoló és kellően felszerelt pályázati kérvényüket Méltóságos dr. Beöthy László főispán urhoz **folyó évi december hó 25-ke** délutáni 5 órájáig annál is inkább nyujtsák be, mivel a később beérkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagyváradon, 1898. decz. hó 14-én.

Dr. Bulyovszky József,
polgármester.

Erődi H. cukrászata

Nagyvárad, Fő-utca

elvállal és pontosan teljesít egy helybeli, mint **vidéki** mindenféle szakmájába vágó megrendeléseket **mérsékelt** árak mellett.

Vidéki küldemények gondos csomagolás és pontos szétküldés következtében, rendes időben és sértetlen állapotban érkeznek.

Ugyanott karácsonyfa díszítési czikkeket, hűszekorkákat, díszes bonboniereket, friss sütemény, teakenyér és piskóta kapható.

Zene!!!

Ujdonság!!!

! TROMBITA szájharmonika !

(Legujabb nagyszerű találmány !)

A pompásan összeállított harsonacsó által a **hang meglepő végtelenül tiszta és hatásos!!** minden eddigi találmányt messze fölülmul. Ezen ujdonság **nagy öröme** szolgál minden **harmonika-játékosnak**. Kitűnő finomságú hangok, kettőszöng, tartósság. — Ezen pompás hangszer mellett küldök még egy **új iskolát is** mely után **mindenki azonnal** a legkedveltebb táncdarabokat, indulókat és dalokat játszhatja. — A hosszú **téli esték** legkedvesebb **időtöltése!** — Mint **legszebb karácsonyi ajándék** is kiválóan **ajánlható**. Ára iskolával, csomagolás és portóval együtt **csak 2 frt 85 kr.** Elküldés a pénz előleges beküldése, vagy utánvétel ellenében. A tisztelt megrendelőktől **pontos czím** kéri.

EISENSCHMIDT OSKÁR

hangszer-üzlete,

Prága, Goldschmiedgasse 4.

Hirdetések felvételnek a «TISZÁNTUL» részére.

Huzás visszavonhatlanul

1899. január 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Ujságírók Egyesületének sorsjáték-kezelősege
IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Polgári takarékpénztár r. t.
Nagyvárad.

DIÓSSY ÖDÖN,
főelárusító,
NAGYVÁRAD.

„TISZÁNTUL” kiadóhivatala.

Legelőszobbb és legczélszerűbb
karácsonyi ajándék
egy

Ujságírók-Sorsjegye

melylyel

1 korona
árért

egy
100.000 koronás
és öt 20.000 stb. koronás nyereményt lehet nyerni.

Az összes nyereményeket a kezelőség 20%
levonással kívánatra készpénzben vissza-
váltja. Min en sorsjegy utánfizetés nélkül
mind a 6 hízáson játszik. * * * * *

Huzás visszavonhatlanul

1899. január 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Ujságírók Egyesületének sorsjáték-kezelősege
IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Polgári takarékpénztár r. t.
Nagyvárad.

DIÓSSY ÖDÖN,
főelárusító,
NAGYVÁRAD.

„TISZÁNTUL” kiadóhivatala.